

ВРЪЗКИТЕ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И РОЛЯТА ИМ В ПРЕОДОЛЯВАНЕТО НА РАЗЛИЧЕН ТИП КРИЗИ ПОСРЕДСТВОМ СОЦИАЛНИТЕ МРЕЖИ

Веселина Любенова¹

В свят на глобализъм и развити технологии, когато информацията се разпространява за секунди, се заражда една нова криза – криза на комуникациите между хората през социалните мрежи. Комуникацията опосредства човешкото поведение и е причина за активни социални промени. Целта, която се поставя в този доклад, е да се установят началните тенденции на изменението в социалните нагласи в зависимост от задоволяваните човешки потребности. Настоящият анализ си поставя задачата да проследи как интернет-пространството и социалните мрежи от информационни се превръщат в манипулационни механизми и какви форми придобиват те.

Ключови думи: връзки с обществеността, комуникация, социални мрежи, Фейсбук, гражданско общество, Интернет

До рухването на Китайската империя през 1911г., над трона на императора в Забранения град висяла табелка с два йероглифа, които означавали: „*Не променяй нищо.*“ Век по-късно, каквото си помислиш днес, утре то става факт. Всичко се променя. Сега. Веднага. Докладът на Комисията по ширококолентов интернет на ООН за 2011 г.² показва, че 35 % от населението на Земята използва интернет. Доклад на същата Комисия през 2012 г.³ показва, че повече от 80% от населението в развитите страни вече работят в сектора

¹ **Веселина Любенова** – редовен докторант, СУ „Св. Климент Охридски“, Факултет по журналистика и масова комуникация

Адрес за контакти: vesikompas@abv.bg

² “The World in 2011: ITC Facts and Figures”, International Telecommunications Unions (ITU), Geneva, 2011

³ THE STATE OF BROADBAND 2012: ACHIEVING DIGITAL INCLUSION FOR ALL A REPORT BY THE BROADBAND COMMISSION SEPTEMBER 2012, стр.13

на услугите. И онези 35 %, които използват интернет, са потребители на интернет-услугите, сред които са и социалните мрежи като модерен начин да се комуникира. Във виртуалното пространство потребителите се срещат, споделят, търгуват. Реалният живот се превърна в проекция на виртуалния. С настъплението на дигиталните технологии във всекидневния ни живот границите между реалния свят и киберпространството започнаха да се размиват. Тези два свята имат различни реалности и атитюди, което е причина за настъпване на различен тип криза – криза в комуникациите като цяло. Повече от две десетилетия под повърхността на глобалната икономика се извършват масивни размествания на обществените пластове. „Натрупаното напрежение трябва да изригне и да предизвика промени.“ (Оте, 2008: 13). Къен Нордстръм и Йонас Ридерстреле са убедени, че трите двигателя, които ни тласкат напред към непознатото са промените в технологиите, институциите и ценностите. Нито един от тях не работи във вакуум – те се препокриват и са свързани. Влияят си взаимно, въздействат на обществото, на компаниите, на индивидите. (Нордстръм & Ридерстреле, 2003: 37).

Как тези три двигателя си взаимодействат и как то се отразява в живота на обикновения човек в Интернет е целта на този труд. Обосновката на тази цел е породена от факта, че много време човек прекарва пред компютъра или използва Интернет. Психиката и ценностите на потребителите се променят, а заедно с тях и моделът на поведение, който обаче е виртуален и се прехвърля в реалността. От друга страна, моделът на поведение от реалността се прехвърля във виртуалния свят. Тези две поведения са взаимнопреплитани се. Сред задачите, които си поставя този труд са да се даде отговор на въпроси като: Има ли манипулация и къде се прехвърля тя? Каква е целта на модерната манипулация и използва ли тя специфични методи на въздействие?

Няма да бъде сериозно, ако се твърди, че може да се разгледа цялото интернет-пространство. За обект на анализа ще се използва социалната мрежа Фейсбук, тъй като тя генерира в себе си голям масив от информация и е плодотворно поле за разглеждане на различни социални процеси и явления.

С оглед постигане на яснота и разбиране на смисъла, ще бъдат приведени уточнения за термини като гражданско общество, манипулация, PR и комуникация, които ще се използват по нататък.

Според речника на БАН по социология под понятието *гражданско общество*, това е многомерна, вътрешно противоречлива, динамично променяща се реалност на частните интереси на индивидите като свободни и автономни субекти (Михайлов, 1997: 83). Гражданското общество се разкрива чрез анализа на няколко основни опозиции: 1) *Държава* - гражданско общество, това е най-често срещаната дихотомия, чийто идейни корени идват още от философията на естественото право или от т.нар. теория за общественния договор от XVII в.; 2) *Социално (икономическо) – политическо* – в степента, в която социалното се обособява като сфера на колективното съществуване, където обаче индивидите действат в съответствие със своите лични интереси, а политическото остава сфера на универсалното, управлявано от законите на общия интерес, гражданското общество се раз-